

Ishaja vsak dan razen sobot, nedelj
in praznikov.
Issued daily except Saturdays,
Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravljalni prostori:
2657 South Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4904

CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 14. DECEMBRA (DEC. 14), 1939
Subscription \$6.00 Yearly
STEV.—NUMBER 243
Cena lista je \$6.00
Entered as second-class matter January 16, 1932, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

Rusija obsojena v Ženevi kot napadalka; izključitev prihaja

Rusija odklonila posredovanje Lige narodov glede ustavitve sovražnosti med njo in Finsko in zapretila s prelomom diplomatskih odnosov z Anglijo in Francijo. Finski brambovci porazili ruske čete v bitkah na dvesto milj dolgi fronti v Kareliji. Bolnišnice v Leningradu natrpene s ranjenimi ruskimi vojniki

ŽENEVA, 13. dec.—Posebni odbor trinajstih skupščine Lige narodov je danes obsodil Sovjetsko unijo kot napadalko finske republike. S tem je pripravil pot za izključitev sovjetske Lige. Skupščina bo iskala materialno pomoč za Finsko in za njo se na Združene države. Odbor trinajstice je pooblastil ministru Lige, naj se obrne na pomoč tudi na one države, ki niso članice Lige.

HELSINKI, 13. dec.—Finski vojni stan vztraja pri svojih pogojih, da je sovražna sovjetska armada še vedno v zastoju na karelijskem istmu severozapadno od Leningrada po dveh tednih odložitve napadanja, istočasno pa finski brambovci odbijajo ruske napade v večini krajev na vzhodni fronti. V več krajih se blika vrše na smučih. Finski brambovci drve na smučih po ledeni gladini, izstrelijo salve iz lahkih strojin in oddirajo nazaj.

MONTEVIDEO, URUGVAJ, 13. dec.—Tri angleške križarke napade nemško "žepno" drednotski Admiral Scheer, ki se je v te mesece klatila po južnem Atlantiku in lovila ter potapljala ameriške tovorne ladje. Po uradni izjavi nemške vojske je bila nemška bojna ladja tako potopljena, da se je zatekla v luko v Montevideju in njen poveljnik je zaprosil urugvajsko oblast za internacijo.

Ženeva, Švica, 13. dec.—Sovjetska Rusija je sinoči zavrnila predlog Lige narodov glede posredovanja v konfliktu med njo in Finsko. To pomeni, da Liga narodov zdaj lahko obsodi Rusijo kot napadalko in jo izključi.

Odklonitev vsebuje telegram, katerega je ruski premier in zunanji komisar Molotov poslal Josephu A. C. Avenolu, tajniku Lige narodov. "Vlada sovjetske Rusije se zahvaljuje za povabilo glede udeležitve diskuzij o finem vprašanju, zlasti pa za vas opozarja na dejstvo, da ne more sprejeti povabila iz razlogov, katere je pojasnila v svoji noti 4. decembra, katero je poslala tajniku Lige Avenolu," se glasi telegram. V tej noti je Molotov naglasil, da je apel Finske na Ligo narodov brez podlage, da Rusija ni v vojni s Finsko in da vzdržuje mirne odnose z novo finsko "ljudsko vlado", katero so ustanovili finski komunisti, ko se je vlada v Helsinku odpovedala oblasti in vsled tega ne more več govoriti v imenu finskega naroda.

Ruski telegram je prišel v Ženevo tri ure po času, ki ga je določila Liga narodov za odgovor na svoj predlog. Ta je uničil zadnje upanje glede posredovanja med Rusijo in Finsko s strani Lige. Načelnik finske delegacije je izjavil, da ruski odgovor ni presenetil. Predstavniki sovjetske Rusije so namreč izjavili, da bo Rusija v prvih dneh pogajanj zahtevala od Finske, naj ji da v najem omenjeni otok za dobo tridesetih let, da na njem zgradi letalske in pomorske baze ter vojašnice za 5000 vojakov. Dalje je zahtevala pravico postaviti topniških baterij ob obrežju, ki bi preprečile dostop sovražnim bojnim ladjam v Finski zaliv.

Finska delegacija je odbila to zahtevo, izjavila pa je, da je pripravljena odstopiti Rusiji druge otoke, med temi Seiskari, Pensaari, Pansaari in Tytarsaari. Otok Hogland naj bi skupno dominiral Finsko in Rusijo v interesu vzajemne zaščite. Dalje je bila Finska pripravljen odstopiti Rusiji del karelijske zemeljske oline v Zakeni.

Finska delegacija je odbila to zahtevo, izjavila pa je, da je pripravljena odstopiti Rusiji druge otoke, med temi Seiskari, Pensaari, Pansaari in Tytarsaari. Otok Hogland naj bi skupno dominiral Finsko in Rusijo v interesu vzajemne zaščite. Dalje je bila Finska pripravljen odstopiti Rusiji del karelijske zemeljske oline v Zakeni.

Finska delegacija je odbila to zahtevo, izjavila pa je, da je pripravljena odstopiti Rusiji druge otoke, med temi Seiskari, Pensaari, Pansaari in Tytarsaari. Otok Hogland naj bi skupno dominiral Finsko in Rusijo v interesu vzajemne zaščite. Dalje je bila Finska pripravljen odstopiti Rusiji del karelijske zemeljske oline v Zakeni.

Finska delegacija je odbila to zahtevo, izjavila pa je, da je pripravljena odstopiti Rusiji druge otoke, med temi Seiskari, Pensaari, Pansaari in Tytarsaari. Otok Hogland naj bi skupno dominiral Finsko in Rusijo v interesu vzajemne zaščite. Dalje je bila Finska pripravljen odstopiti Rusiji del karelijske zemeljske oline v Zakeni.

Finska delegacija je odbila to zahtevo, izjavila pa je, da je pripravljena odstopiti Rusiji druge otoke, med temi Seiskari, Pensaari, Pansaari in Tytarsaari. Otok Hogland naj bi skupno dominiral Finsko in Rusijo v interesu vzajemne zaščite. Dalje je bila Finska pripravljen odstopiti Rusiji del karelijske zemeljske oline v Zakeni.

Finska delegacija je odbila to zahtevo, izjavila pa je, da je pripravljena odstopiti Rusiji druge otoke, med temi Seiskari, Pensaari, Pansaari in Tytarsaari. Otok Hogland naj bi skupno dominiral Finsko in Rusijo v interesu vzajemne zaščite. Dalje je bila Finska pripravljen odstopiti Rusiji del karelijske zemeljske oline v Zakeni.

Italija zahteva svoboden izhod

Zasedanje fašistične zbornice

Rim, 13. dec.—"Italija mora dobiti prost izhod iz Sredozemskega morja, da zaščiti neodvisnost svojih kolonij, kamor je prisiljena pošiljati svoje prebivalce, za katere ni dovolj prostora v Italiji," je dejal Virginio Gayda, urednik Mussolinijevega lista, v svojem govoru po radiu. "Italija je dovolj močna, da izvojuje svoje zahteve s silo, če bo treba."

All govor urednika Mussolinijevega lista pomeni otvoritev nove kampanje za koncesije na račun Francije, ni znano. Fašistični krogi so molčali o italijanskih težnjah, odkar je izbruhnila vojna v Evropi.

Govoru pripisujejo važen pomen, ker je prišel na predvečer zasedanja fašistične korporacijske zbornice, ki je nadomestila prejšnjo poslansko zbornico. Prof. Galeazzo Ciano, zunanji minister in Mussolinijev zet, bo v svojem govoru ob otvoritvi zasedanja pojasnil italijansko politiko z ozirom na sedanjo mednarodno situacijo.

Foster za ustavitev bojkotne akcije

Nasvet ameriškim komunistom

New York, 13. dec.—William Z. Foster, bivši načelnik ameriške komunistične stranke, je objavil članek v Daily Workerju, v katerem svetuje svojim sodelavcem, naj ustavijo bojkotiranje blaga nacije Nemčije, "ker je imperialistična vojna prevrnila mirovno fronto Sovjetske unije."

"Politika proti trgovanju z Nemčijo," piše Foster. "Je bila del splošnega načrta glede zgraditve mednarodne mirovne fronte demokratičnih držav proti fašističnim agresorjem. To politiko je zagovarjala Sovjetska unija. Bojkot nemškega blaga je bil nekoč sredstvo, ki je imelo preprečiti izbruh vojne. Zaradi opozicije angleških in francoskih imperialistov in njihovih lakajev mirovna fronta ni mogla biti zgrajena in posledica je sedanja vojna med zavezniki in Nemčijo."

Trocki ne bo prišel v Ameriko

Orange, Tex., 13. dec.—Martin Dies, načelnik kongresnega odbora, ki preiskuje neameriške aktivnosti, je dejal, da Leon Trocki, izgnani ruski boljševik, ki živi v Mehiki, najbrže ne bo prišel v Združene države, da nastopi pred tem odborom in pove, kar ve o komunističnih aktivnostih v državah Južne Amerike. Dies je rekel, da ni dobil zagotovila, da se bo Trocki vrnil v Mehiko po zaščitanju. O tej stvari bodo razpravljali člani odbora na svoji seji. Možnost je, da bo odbor poslal svojega predstavnika v Mehiko, da zasliši Trockega.

Parlament le živi v vojnem času. Poslanci govorijo in debatirajo, toda to ne pomeni dosti. Oni, katerim je bilo poverjeno izvajanje vojnih in obrambnih regulacij, vlečejo vrvice. Na vprašanje poslancev dajejo nejasne odgovore.

Organizatorična kampanja v Kanadi

Unije CIO izkazuje napredek

Ottawa, Kanada.—(FP)—Na konferenci unij CIO, ki se je vršila v tem mestu, je bil odobren načrt glede velike organizatorične kampanje, ki naj bi potegnili dva milijona neorganiziranih delavcev v industrijske unije. Silby Barrett, načelnik sveta kanadskih industrijskih unij, je napovedal, da bodo unije CIO kmalu imele toliko članov kot unije Ameriške delavske federacije. Te so v zadnjih mesecih potegnile več tisoč delavcev v svoj krog.

"Kanadski delavci se oklepajo unij CIO," je rekel Barrett, "kljub opoziciji s strani tovarnarjev. V borbi za demokratično fronto tudi v Kanadi, ne samo v Evropi. Sinovi delavskih staršev odhajajo na evropska bojišča in mi moremo skrbeti, da bodo prevladovali dostojne delovne razmere v Kanadi, ko se vrnejo."

Konferenca je izdelala zakonodajni program in ga predložila Normanu McLartyju, delavskemu ministru. Konferenca se je udeležilo 245 delegatov, ki so zastopali okrog 100,000 članov. Program vsebuje naslednje točke:

Kanadski delavci zahtevajo pravico reprezentacije v vseh vladnih odborih in agencijah, ki so bile formirane z ozirom na vojno situacijo in mobilizacijo. Meze, ki so se zdaj preizkušale v mnogih industrijah, ne smejo biti nižje. Vlada mora podvzeti potrebne korake, da prepreči navijanje cen. Zaposlenost z mednarodnimi zadevami ne sme biti izgovor pri zanemarjanju rešitve brezposelnosti in drugih problemov.

Bolj ko kdaj prej je zdaj potrebna zaščita delavske in socialne zakonodaje in demokratičnih pravic. Te pravice ne smejo biti krane pod pretezo vojne situacije.

Delegatje so protestirali proti akciji nekaterih mestnih vlad v kanadskih provincih, ki priporočajo suspendiranje volitev v vojnem času. Dalje so zahtevali od federalnega delavskega departamenta, naj podvzame bolj odločne korake v interesu blaginje delavcev. Dolej je departament igral pasivno vlogo v tem oziru.

Unije CIO so prej zagotovile vlado, da bodo kooperirale z njo v vojni proti agresiji.

Tajna seja angleškega parlamenta

Pospešitev produkcije bojnih letal

London, 13. dec.—Angleški parlament se je danes prvič po izbruhu vojne sestel v tajnem zasedanju, da razpravlja o zalaganju oborožene sile s potrebnimi. Član parlamenta, ki bi razkril, kar se bo govorilo na tej seji, je lahko izključen, vsak drugi, ki bi objavil tajnosti, pa je v nevarnosti aretacije.

Parlament le živi v vojnem času. Poslanci govorijo in debatirajo, toda to ne pomeni dosti. Oni, katerim je bilo poverjeno izvajanje vojnih in obrambnih regulacij, vlečejo vrvice. Na vprašanje poslancev dajejo nejasne odgovore.

Letalski minister Kingsley Wood je naznanil pospešitev produkcije bojnih letal. Dejal je, da se je Velika Britanija dobro pripravila za vojno v zraku in odbojanje nemških letalskih napadov, "ki pridejo kmalu."

VELIKA BRITANIJA PROVO CIRALA VOJNO?

Dokument o vzrokih vojne objavljen

NEMŠKE OPERACIJE NA ZAPADU

Berlin, 13. dec.—Joachim von Ribbentrop, nemški zunanji minister, je objavil drugo belo knjigo o vzrokih vojne, v kateri odprto obtožuje Veliko Britanijo, "da je ona izključno odgovorna za izbruh sovražnosti. V vojni je šla z namenom, da uniči Nemčijo."

Ribbentropova deklaracija je vključena v dokumentu, ki krije aktivnosti evropske diplomacije od mirovne konference v Versaillesu, ki je končala prvo svetovno vojno, do izbruha sedanje vojne. Zunanji minister je v svoji deklaraciji uničil vsako upanje, da je mir blizu, s trditvijo, "da nemško ljudstvo ne bo odložilo orožja, dokler ne bo izvojevalo vseh svojih ciljev. To se bo borilo, dokler mu ne bo zagotovljen življenjski prostor, v katerem se bo lahko razvijalo in korakalo naprej."

Versajaska pogodba, ki je dala 2,100,000 Nemcem Poljski, je ustvarila pogoje za novo vojno. Dokument citira izjavo, ki jo je podal na mirovni konferenci Lloyd George, angleški premier v času svetovne vojne. On je takrat posvaril diplomate, da bo versajaska pogodba provocirala novo vojno in njegova napoved se je uresničila.

Nemška bela knjiga vključuje 492 dokumentov in je odgovor na angleško plavo knjigo, ki je bila izdana v septembru in se je nanašala na nemško-poljsko krizo.

Pariz, 13. dec.—Vojno poročilo se glasi, da so nemške čete na zapadni fronti raztegnile operacije, zlasti na ozemlju med reko Saar in gozdom pri Warndtu. Tu se je vršilo več prask med Nemci in Francozi, toda slednji so odbili vse naskoke na svoje pozicije. Glavna bitka se je vršila v bližini Forbacha. Nemci so naskočili pozicije francoskega vojskovanja v bližini Siegfriedove trdnjave črte.

Angleške čete so z ročnimi granatami odbile nemški napad na svoje postojanke južno od Bueschdorfa in v bližini reke Mozele.

Rusi potopili nemški parnik

Več članov posadke ubitih

Helsinki, Finska, 13. dec.—Vest iz Mantyluota, finskega pristanišnega mesta, se glasi, da je ruska podmornica potopila nemški tovorni parnik Bollheim v Botnijskem zalivu. Več članov posadke je izgubilo življenje, nekateri pa so dospeli z rešilnimi čolni do obrežja. Parnik je bil na poti v Hamburg s tovorom žita.

London, 13. dec.—Angleško sodišče je odredilo zasego tovorov štirih nemških parnikov, katere so ujele angleške bojne ladje. Prvo poročilo o blokadni nemškega izvoza pravi, da je bila zasežena le mala količina nemškega blaga na parnikih, ki so jih odvedle bojne ladje v angleške pomorske baze.

Letalski minister je dalje rekel, da bodo kanadski letalci kmalu aktivni na evropski fronti.

Domače vesti

Pueblske novice

Pueblo, Colo.—Joe Zupančič, po domače Kajzerček, slovenski farmar, je imel pred dnevi nesrečo, da je treščil s svojim avtom ob neko drugo vozilo. On in njegova žena Tona sta bila le lahko pobita, toda na drugi strani sta bili dve osebi ubiti in več ranjenih. Zupančiča zdaj dolže krivde, češ da je prehitro vozil.

Nasi bolniki v Californiji

Los Angeles, Calif.—Pred nekaj dnevi je bil v tukajšnjem Wilshire Hospitalu operiran Steve Kotzman iz Gallupa, New Mexico, član društva 120 SNPJ. Odrezali so mu desno nogo nad kolonom. Kotzman, ki je tukaj s svojo ženo, se zdaj nahaja na oddelku 144 N. Dillon, dva bloka od omenjene bolnišnice. Člani SNPJ v Los Angelesu so naprošeni, da ga obiščejo.

Clevelandске vesti

Cleveland.—Pri avtni nesreči je bila teško pobita Mary Glavič. Zlomilo ji je nogo na dveh mestih in nahaja se v bolnišnici. Ted Mandel je odprl v Euclidu novo vinarno.

Popravek prejšnje vesti

Detroit, Mich.—Dne 6. dec. je bilo v Prosveti poročano, da je v Muskegonu umrla Frances Demšar, roj. Horvat, doma od Kranja. V resnici je naš narobe. Rojena je bila Demšar in umrla je s imenom Horvat po svojem drugem možu. Doma je pa bila bližje od Škofje Loke kot od Kranja.

Parnik Bremen se vrnil domov

Veselje v Nemčiji, jeza v Angliji

Berlin, 13. dec.—V Nemčiji je zavladovalo veliko veselje, ko je bilo objavljeno poročilo, da se je veleparnik Bremen po nevarni vojni iz Murmanska, ruske luke ob arktiku, srečno vrnil domov in to kljub angleški blokadi. Povratek parnika je nadaljnji dokaz, da je Nemčija gospodar Severnega morja.

Nemška luka, v katero je dopel Bremen, ni omenjena, toda mnenje prevladuje, da je ta Bremerhaven. Poveljnik parnika je bil Adolf Ahrens. On je odinil s parnikom iz newyorškega pristanišča 36 ur pred Hitlerjevo invazijo Poljske. Angleškim bojnim ladjam, ki so prežale nanj, se je izognil, ko je vzel severno pot in odplul proti Murmansku.

Nemški uradni krogi se norčujejo iz poročila iz Londona, da angleška podmornica, ki je opazila parnik Bremen, ga ni napadla iz respektu do načel mednarodnega prava. "Angleži bi potopili parnik, če bi ga mogli," pravijo ti krogi. "Oni respektirajo mednarodno pravo le, kadar vidijo, da ni drugega izhoda."

London, 13. dec.—Zadeva nemškega parnika Bremena, ki se je izognil angleškim bojnim ladjam in podmornicam, je sprvila v zagato Winstonu Churchill, mornaričnega ministra. Admiralteta je večer naznanila, da je angleška podmornica opazila parnik in zdaj zahteva v Angliji pojasnila, zakaj ga ni napadla in potopila.

FINANČNA ZVEZA MED FRANCIJO IN ANGLIJO

Skupno kupovanje vojnih potrebščin

STABILIZACIJA DENARNE ENOTE

Pariz, 13. dec.—Francija in Anglija sta večer naznanili sklenitev finančne zveze, ki bo trajala vsa vojna doba in šest mesecev po zaključitvi vojne z Nemčijo. Najbolj značilne točke dogovora določajo izmenjavo denarja po vrednosti brez transferiranja zlata, skupno kupovanje vojnih potrebščin in odpravo konkurence na tržiščih.

Na bazi poročnega narodnega bogastva bo Velika Britanija prevzela tri petine vojnih stroškov, Francija pa dve petini. Naznanilo se glasi, da je bil finančni dogovor med Francijo in Anglijo odobren 4. decembra, ko je John Simon, angleški finančni minister obiskal Pariz. V Londonu je večer objavil detajle dogovora minister Simon, v Parizu pa Paul Reynaud, francoski finančni minister.

Vrednost francoskega franka in angleškega sterlinga je bila stabilizirana. Pariška borza je naznanila, da sedanja vrednost funta sterlinga predstavlja 176 frankov. Isto vrednost je imela angleška denarna enota 3. septembra, ko sta Anglija in Francija napovedali vojno Nemčiji.

Dogovor krije vse francoske in angleške finančne transakcije. Francija bo kupovala surov material v Veliki Britaniji s funti sterlingi, slednja pa bo krila stroške vzdrževanja svoje armade v Franciji s franki.

Anglija in Francija bosta nastopali kot enota v kupovanju bojnega materiala doma in na tujih tržiščih. Nobena ne bo nalagala carine na uvoz blaga. Dalje sta se obvezali, da ne bosta iskali kreditov v tujemstvu, ne da bi se prej posvetovali med seboj.

Pričakuje se, da bo finančni dogovor odpravil denarne špekulacije. Ne Angliji in ne Franciji ne bo treba transferirati zlata v zvezi s transakcijami in financiranjem vojnih operacij.

Ameriški parnik pripelje finske begunce

Bergen, Norveška, 13. dec.—Ameriški parnik City of Flint bo morda pripeljal finske begunce v Ameriko. Parnik bo došel v Bergen prihodnjega soboto iz Haugesunda, norveške luke, kjer je izločil svoj tovor. Prihodnji teden bo odplul v neko drugo pristanišče, kjer bo vzel na svoj krov finske begunce in potem odinil proti Ameriki. Parnik City of Flint je zasegla nemška bojna ladja Deutschland 9. oktobra in ga odpeljala v Murmursko, rusko luko ob arktiku. Posneje je odplul v Bergen, kjer je prevzela kontrole nad njim norveška oblast in ga izročila lastnikom, člane nemške posadke pa je aretirala.

Finski predsednik se zahvalil Rooseveltu

Washington, D. C., 13. dec.—Kyosti Kallio, predsednik finske republike, se je zahvalil Rooseveltu za izražene simpatije na pram Finski, ki se mora boriti proti Rusom za ohrano svoje neodvisnosti in svobode. "Finski narod se vam zahvaljuje za izražene simpatije," se glasi telegram, ki ga je Kallio poslal Rooseveltu.

bo stal na vročih tleh, ko bodo kritiki in parlamentu zahtevali pojasnila od njega.

Novice z starega kraja

Slovenije

Sumnež je streljal
iz revolvera

Čolje, 12. novembra.—Ko se je 23 letna tvorniška delavica Simenkova, stanujoča na Glazije do cesti 16, z Glazije do, je nenadno skočil neki moški, ki si je zakrival obraz z rob- iz drevesa s samokresom. Krogla je Simenčevo udarila v hrbet in občila pod. Neznane je takoj pobeg- Ljudje v bližini so obvestili policije, ki so Simenkovo pre- v bolnišnico. Poškodba k ni nevarna. Kaže, da gre za nevarne ljubiteljske. Stava so uvedla preiskavo.

Žrtve popivanja po delu
Ljubljana, 11. nov.—Dne 10. so pri posetniku Francu v plesu prišlo do nesreče. Po dovršenem delu je bil, je to običajno, ples na har- ni. Žraven pa so pili zlo- zmanjano.

Pri plesu je prišlo med fanti raznih vasi do prepira in je skupina izrinila drugo iz hi- tako da je ostala sama v njej. ta so zaklenili. V tej družbi ni tudi domači sin. Izprti so razgrajali in razbijali. Ne- je eden izmed fantov v- dvakrat ustrelil z revolver- . Bil je to Ivan Zalar, posest- sin iz Zerinovcev. Revol- je dobil od sina gospodarja. Prvi strel je zadal pri- 26 letnega Gus- Hedeta, vničarjevega sina. Stanoviška, v srce, tako da se nesrečnik takoj mrtev zgrudil na tla.

Orožniška postaja, ki je pet oddaljena od Novakove je bila o zločinu obveščena. Na kraj žalostnega dogodka je patrulja pod vodstvom ko- narja narednika g. Radoša. Prve je bil kmalu izsleden in zadržan. Razen njega so orož- jeli tudi domačega sina, da dal Zalaru orožje in po- kovega sina Preloga iz Ze- nje, ki je po zločinu skrnil re- tve.

Zalariju Ivanu manjka še ne- mesecev do 20 let. Pred dve- letoma je ustrelil svojega o- a je bil zavolj svoje mla- kaznovan le na dve leti, od- kazni mu je bilo še nekaj ročno odpuščen. Kakor kaže, prva kazni ni spametovala.

Na kraj zločina je prišla več- sodna komisija iz Ormoža. njila je ogled na licu mesta in našla truplo.

Ubojci lakote so kradi

Krško, 11. novembra.—Krška leži na meji dveh atmo- skih območij. Medtem ko se severa in od Alp piha po dolini mrzli veter, nam na južni strani prihajajo to- vetrovi, kar povzroča stalne snežne katastrofe. Kar ne obogemu ljudstvu toča, mu daje vodo. Zato ni čudno, da naših krajih mnogo bede. eden primer bede smo videli v dolini, ko je lakota prisilila dru- kovega očeta in mater, da sta se odpravila na potovanje. Našla sta poginila. Tvoje ota iz- la, da nasitita svoje otroci. Pred nekaj dnevi je poginilo posetniku Bajcu Francu v Dol-

njih Radovljicah troje prasev, ki so bili baje zastrupljeni. Po- ne je prišel konjač Znidarski Franc iz Leskoveca ter jih pripel- ljal na svoj dom, da jih živino- zdravnik pregleda in ugotovi, ali so res zastrupljeni. Voz s pras- ci je zapeljal pod odprti kozolec, nato pa se je napotil k večerji v hišo. Ko se je čez dobre pol ure vrnil s hlapcem, da bi od- nesla prasce z voza, je opazil, da sta dva izginila. Nemudoma je o tem obvestil orožnike, boječ se, da se ne zgodi kakšna nesreča, ako sta bila prasca res zastrupljena. Poznavajoč dobro razmere svo- jega kraja, je orožnikom namig- nil, kje bi mogoče našli prasce. Orožniki so šli v hišo, v kateri biva družina zakoncev Leopolda in Marije D. Tam se jim je nu- dil žalosten prizor. En prešleček je bil že razsekan. Nekaj mrho- vine je bilo pripravljeno v ska- fu za drugi dan, nekaj pa so je že skuhali za večerjo na štedil- niku. Tudi drugega prešlečka so kmalu našli. Skrit je bil za hišo pod drčjem; poleg njega je bilo še precej druge mrhovine.

Zakonca sta priznala, da sta odnesla z Znidarskega voza oba prešlečka zaradi pomanjka- nja. Menda ni človeka, ki bi ob- sojal nesrečnega očeta, prilo- nostnega delavca in njegovo že- no, ki sta v teh hudih časih seg- la po tuji lastnini, da nasitita svoje tri lačne otročiče, saj taka tuja lastnina nima nikake vred- nosti.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje s 2. strani.)

minulo poletje. Z mojimi sorod- niki smo napravili vsakovrstne izlete. Vozili smo se po Michi- ganu in Indiani, a največ pa po Wisconsinu. Vzrok temu je bi- lo najbrže to, ker imamo tam svoje prijatelje, in kadar smo šli v njih smer, smo se gotovo ustavili pri njih. Torej hvala va- ma za vso vajino gostoljubnost. Tudi vidva nas ne pozabita in nas kmalu obiščita, da nam bo mogoče vsaj nekaj povrniti. Obenem vama, mrs. in mr. Zu- pan, še enkrat čestitamo k vaji- ni 30-letnici zakonskega življe- nja. Moja srčna želja je, da bi imela priložnost obhajati tudi 50-letnico v zdravju in zadovolj- stvu.—Vsem članom in člani- cam SNPJ vesel božič in srečno novo leto!

Josephine Malovich.

Letna seja društva Clevelanda
Cleveland.—V nedeljo, 17. de- cembra, se vrši letna seja dru- štva Cleveland 126 SNPJ. Poleg običajnega dnevnega reda ima- mo letno sejo še veliko drugih zadev, kot so: volitev društve- nega odbora, volitev raznih dru- gih odborov in zastopnikov. Po- tem proslava 30-letnice obstoja društva, katere se bo vršila 11. februarja v SND z zanimivim programom popoldne in plesom zvečer. Vsako sejo se nekoliko razmotriva o tej proslavi in ta- ko se bo tudi sedaj, in vsak član, kateri ima kakšno priporočilo, naj ga sedaj, kakor je čas, pri- nesla na dan. Dokaj rado se zgodi, da pridejo člani ali članice s pri- poročili potem, ko je že program

izvršen. "Ja, pa zakaj niste tega imeli na programu?" drugi, "za- kaj ne bo tega?" itd. Zato ste vabljeni na sejo. Na- še društvo ima tudi precej član- nic, tudi te bi bilo dobro, da bi se udeležile seje. Posebno to pot bi želel, da bi jih bilo nekaj na seji, da nam bi nekoliko poma- gale na seji. Namreč na zadnji seji je članstvo sklenilo, da želi imeti nekoliko okrepčila po seji, ker pa samo ene vrste okrepčilo ne zadostuje, se je tudi sklenilo, da se napravi nekoliko prigrizka. Zato opozarjam žene naših član- nov, da se ne bodo jezile, ako njih možički ne bodo doma toč- no ob določenem času za kosilo. Pred vsem pa vas opozarjam, da pridete točno ob 8:30 zjutraj, da bomo prej gotovi s sejo, da bo- mo tako imeli dovolj časa, da se bo porabilo, kar bo pripravljeno. Nadalje vabim vse tiste člane, kateri so bili na letni seji leta 1919, da so gotovo navzoči. Ra- zume se, da tisti, kateri so še med živimi, ker veliko teh dan- es pogrešamo. Dalje opozarjam stariše, kakor tudi mlade, to je angleško govoreče člane in članice, katerih imamo pri našem društvu nad 70, da se udeleže te seje in naš keglaški team, da nam bo poročal, kako keg- ljajo.

Torej ne pozabite v nedeljo, 17. decembra, vsi člani in člani- ce društva Clevelanda 126 SN- PJ na sejo. Ker društvo šteje okrog 400 članov in članic, se je za to pot najelo spodnje dvora- no v SND ter se bo ta seja torej vršila v spodnji dvorani in ne kot običajno v dvorani št. 2.

Na svidenje v nedeljo ob 8:30 zjutraj. Za odbor,

J. Terbizan, predsednik.

Is coloradskih hribov

Crested Butte, Colo.—Danes ni pravice ne postave na svetu. Pravica in postava so okrogli dolarčki. Pogledite, kaj se godi dandanes s temi malimi delama- mi. Pride hudičev hitlerizem ali boljševisem in ti kar napove: Poberi cunje in beži iz svoje ko- čke! Ali je to pravica? Ne! To je samo humbug in izdajstvo. In pa trgovina za okrogle dolarčke, katere vsako vzame in tišči v svojem žepu.

Tukaj se vse poletje ni nič de- lalo, ko pa sta prišla rogoviliti Hitler in Stalin in ko sta navali- la na poljsko republiko, se je takoj začelo delati po pet dni na teden. Toda, ko sta Hitler in Stalin podjarmila Poljake in ukrala Poljsko, je tukaj takoj nastal mr: z delom so prenehali 5. de- cembra. Kako dolgo bo delo po- čivalo, ne vem, najbrže dokler ne pridejo druge deželice na vr- sto. Finska bo kmalu v Stalinovih rokah, potem pa bo prišel na vrsto Balkan. Tako bodo pod- jarmili male dežele drugo za drugo in jih podvrgli svoji ko- mandi.

In kdo je temu kriv? Sam svet in izdajstvo za tisti ušvi dolar. Če imaš dolar, imaš postavo, i- maš prijatelje; če nimaš dolar- ja, nimaš nič. V tej deželi živim že čez 40 let, ampak je vsako leto slabše za življenje in tudi za pravico. A tega smo sami krivi. Jaz mislim, da se moramo premisliti, če hočemo kapitali- zem porušiti.

Kar se tiče zime, je taka, ka- kršne tukaj živa duša ne pomni. Lepo in gorko je kakor v juliju. Ampak vam povem, da bomo to pošteno plačali na spomlad, v maju in juniju. Jaz dobro po- znam te coloradske hribe, ker sem tukaj že 42 let. Mislim sem, da ne bo konca z delom, pa se je zaobrnilo, ker je lepa in gor- ka zima.

Young Girls Waging Health Comeback at Sanatorium



Three young patients recovering from tuberculosis receiving their afternoon refreshment. Complete rest in a sanatorium is the Number One requirement in curing from this disease. Christmas Seals are enabling tuberculosis associations to assist in finding people ill with this disease and in starting them on the road back to health.

Francija in Anglija pravita, da ne prenehata, dokler ne bo zopet vzpostavljena Avstrija, pa Če- hoslovaška in Poljska. Angleži in Francozi bi se tepli, ako bi Amerika zopet poslala svoje vo- jake v Evropo, kakor jih je 1917. Ampak bi morali najprvo poslati Wall street. Toda Roo- sevelt je povedal, da hoče—cash in mirna Bosna.

Paul Panian.

Na pau

Jacksonville, Kans.—Če bi ne bilo toliko malomarnosti med delavstvom, bi bilo manj mize- rije na svetu. Tako pa ni čudno, da je toliko delavcev brez dela. Mnogi so si sami krivi, ker jim je organizacija—deveta—briga. Seveda, v taki konfuziji kot je danes in s takimi voditelji kot jih ima delavstvo, ni čudno, da se ne zanima še za tisto organi- zacijo, ki jo ima.

Ravno sedaj se čujejo krepke opazke proti izrednemu asse- mentu v premogarski uniji, ka- tera je razpisal Lewis. Vpra- šanje je, koliko premogarjev ga bo plačalo. Kot statistika kaže, je še precej premogarjev neor- ganiziranih, torej teh Lewis ne bo mogel prisiliti na plačitev te- ga izrednega asesmenta.

Ni čudno, da se tako zvana religna podpora vedno manjša, ker je vedno več delavcev brez zaslužka, vse pa hiti v te urade za pomoč, dasi je zelo piča in za toliko maso malo zaleže. Naj- več slučajev je, ako delaš en me- seč, si potem dva meseca brez de- la, in to se kar naprej ponavlja. Večkrat vidim na lastne oči, ko se prosilci zberejo pred religno postajo v ogromnem številu, u- pajoči, da bodo dobili kaj pri- boljška, ali največkrat se vrne- jo razočarani. Zadnjič sem jih opazoval na tukajšnji okrajni postaji v Girardu. Najbolj pa je tragično, ko pridejo mlade ma- tere s svojimi dojenčki, največ- krat se jih pa še eden ali dva malčka držita za krilo.

Človek se vpraša, ali mora res vse tako biti v deželi, kjer je vsega dovolj? Mnogo krivde je na vladajočih slojih, največ pa na ljudski malomarnosti. Ko pridejo volitve, ako gre sploh na voliške, bo enostavno vzeli demo- kratski ali republikanski lilek in bo krepko napravil križ za nadaljnjo mizerijo, namesto da bi vzeli socialistični listek in ju- naško podkržal svoje kandida- te. Ali bojim se, da smo od tega še daleč, ker ljudstvo drugega ne čita kot reklamo. In ravno se- danj ne vidim v listih nič drugega kot kupe reklame, cene pa tako pretirane.—Pozdrav vsem čita- teljem Prosvete.

Jacob Baloh, 281.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Dopisnikom: Nekateri dopisi in društvena naznanila, priobče- na danes, so prišla prepozno za sredno izdajo (včeraj), za dru- ge ni bilo prostora.

Ruski letalci prihajajo na Finsko

Stockholm, Švedska, 13. dec.—Dopisnik tukajšnjega lista Nya Dagligt Allehanda poroča iz Helsinka, da so finški letalci metal letake na ruska letališča s pozivi na sovjetske letalce, naj odletijo s svojimi letali na Fin- sko, kjer bodo dobili nagrado za letalo. Poročilo dostavlja, da se je več ruskih letalcev že odzvalo pozivu.

Vzroki poljskega poraza

Po mnenju nevtralnih vojaških strokovnjakov

Neki švicarski vojaški stro- kovnjak je napisal v dnevniku "Neue Berner Zeitung" dolg čla- nek, kjer govori o vzrokih polj- skega poraza. Iz članka posno- mamo:

"Na treh frontah je Nemčija grozila Poljaki in na vzhodu je čakala Rusija v začetku z dvom- ljivimi nameni. Dve možnosti sta bili za Poljake: utrdba meje po načinu Maginotove ali Siegf-riedove črte in pa strateški u- mik za obrambno črto ob Sisi. Za prvo rešitev se Poljaki ni- mogla odločiti, utrdba dolge me- je, ki bi požrla milijarde denar- ja, je morala že iz finančnih raz- logov odpasti. Tudi bi bila za- htevala oborožitev in tehnična o- prema utrdb nadaljnjih milijard. Poljska za to ni imela denarja. Morda bi bil imel drug način pol- jske obrambe kak uspeh, nam- reč držanje dobro zgrajene obr- ambne linije: Bialystok—Bug—Visla—San. V tem oziru bi se bili morali Poljaki seveda že v naprej odreči obrambi zapadne Poljske. Mogoče bi se bili Polja- ki na imenovani liniji lahko dr- žali nekaj mesecev, seveda bi morala biti Rusija nevtralna. Da pa so bile pozicije ob Visli tako hitro popolnoma izgubljene, je krivda v tem, da v mirnem času Poljaki ničesar niso storili za o- brambo te linije. Ko se je vojna začela, je bilo že vse prepozno. Nemci so s sistematičnim bom- bardiranjem iz zraka uničili vse

zveze z zaledjem ter je bil tako vsak dovoz materiala nemogoč.

Če govorimo o notranjih vero- kih poljskega poraza, je treba omeniti, da je tu glavni vzrok v slabi opremljenosti in oborožitvi. Tu- di za to ni bilo dovolj denarja. Danes je ugotovljeno, da so Po- ljaki poslali v boj le 700.000 več ali manj dobro oboroženih mož, pri svojem številu prebivalstva bi jih pa morali najmanj nad 3 milijone. Občutno je bilo po- manjkanje modernih tehničnih sredstev, predvsem protitoroj- za tanke. Nerazumljivo je, za- kaj se Poljaki niso bolje pripra- vili za napad nemških obkolnih divizij. Vojska industrijske dr- žave se je borila s tehnično ne- doraslo poljsko armado. Polj- skim vrhovnim vojaškim kro- gom se pač mora očitati, da so operirali brez pravega bojnega načrta. — Mogoče da tega načr- ta sploh ni bilo ali pa se ni mo- gel radi lastne nesposobnosti iz- vesti. — Tudi so bili Poljaki brez dobro izvešanega general- nega štaba. Doba dvajsetih let je bila prekratka, da bi bili dani vsi pogoji za ustanovitev dobre- ga generalnega štaba. Primanj- kovalo je sposobnih strategov, ki bi bili sposobni, spoznati pra- vilne operativne in taktične mož- nosti. Rydz-Sniigly je imel pre- malo tradicije in izkušenj.

Navaden poljski vojak, in ofi- cir zasluži polno pohvalo, ki so jo morali priznati celo Nemci. Trdovratnost, a katero so se od vseh strani obkoljeni poljski vo- jaki borili do zadnje patrone, je obudovanja vredna. Poljski vo- jak je kapituliral šele tedaj, ko je zmanjkalo municije in prehra- ne. Tudi je bila zadnje dni tra- gedija, da je bil poljski vojak brez poveljstva in organizacije. Tu ležijo tudi globoki psihološki vzroki poljskega propada. Polj- skemu letalstvu je kmalu zmanj- kalo goriva in potrebne municije, zato je bila brez njegove o- porne sile v razmeroma krat- kem času strta. Poljski letalci so bili kmalu obsojeni na brez- delje v svojih letališčih in Nem- cem je bilo lahko zagospodariti v zraku. Poljaki niso mogli ves čas izvesti nobene večje letalske akcije. Občutno je bilo pomanj- kanje protiletalskega topništva, delovanje strojnice proti bombni- kom se je pa izkazalo kot neza- dostno.

Seveda bo šele nekoč nepri- stranska vojna zgodovina pravi- lno ugotovila vse vzroke poljske- ga propada, takrat bo pa mogo- ča tozadevna natančna slika.

Po Delavski Politiki.

Naročite Mladinski list, naj- boljši mesečnik za slovensko ml- adino!

Ogrska utrjuje svoje meje

Bojazen pred rusko invazijo

Budimpešta, Ogrska, 12. dec.
— Gradnja utrdb v Karpatskem gorovju, kjer je nova meja med ogrsko Rutenijo in poljskim o- zemljem, katerega so Rusi zase- dili, se je pričela na vseh črti zdaj, ko vse države v južnovzhodni E- vropi skrbno motrijo dogodka v zvezi z rusko invazijo Finske. O- grska in vse druge balkanske dr- žave se bojijo, da bo sovjetska Rusija skušala raztegniti svoj vpliv v to smer, ko bo njena kampanja na Finskem končana. Ta se bo pričela na pomlad in O- grska se pripravlja na to mož- nost.

Madžari izražajo svoje simpa- tije napram finski republiki, ki je postala žrtev Stalinove agre- sije. Oni poudarjajo rano so- rodstvo s Finci in kulturne zve- ze v demonstracijah, ki se vrši- jo v Budimpešti in drugih ogr- skih mestih. Demonstracije pro- ti Rusiji so bile tudi v ogrskem parlamentu.

Bolgarski tisk je edini, ki za- govarja rusko akcijo. Na eni strani sicer povečuje junaštvo finških brambovcev, na drugi pa odobrava rusko kampanjo na Baltiku. Tisk trdi, da je ta kam- panja upravičena v interesu var- nosti sovjetske Rusije.

Stališče Bolgarije vzmernirja njene sosede. Ti sklepajo, da se je Bolgarija postavila na stran Rusije v konfliktu s Finsko v pričakovanju, da ji bodo sovjeti dali pomoč v kampanji, katere cilj je, da Bolgarija dobi nazaj ozemlje, katerega je izgubila pred in po svetovni vojni.

Zadeva rudarske unije pred kongresnim odsekom

Washington, D. C., 13. dec.—Kongresni odsek, ki preiskuje poslovanje federalnega delavke- ga odbora, je potisnil na stran vprašanje spora med člani od- bora, da zasliši voditelje in člane progresivne rudarske unije (ADF) glede borbe med to unijo in Lewisovo organizacijo UM- WA. Edmund M. Toland, pravni svetovalec odbeka, je naznanil, da so bili Joe Ozanik, predsednik progresivne unije in 14 drugih voditeljev in članov te unije po- zvani pred odsek, da pojasnilo svoje izkušnje z delavskim odbo- rom, kateremu je bilo poverjeno izvajanje Wagnerjevega zakona.

Uživajte božično veselje skozi celo leto—

**NAJ VAM PLIN OPRAVI
4 VELIKE POSLE!**

Dar, ki vam nudi bolj- še življenje — Trajno vrednost in veselje za celo družino.

1. PLIN ZA GRETJE VODE

Brez truda, neprestano uživajte udobnost, ki jo vam nudi avtomatični plinski Vodo Grelec. Nič čakanja, nič pažnje. Vedno pripravljen dan ali noč za sto in eno rabo. Je za varčnost tudi!

2. PLIN ZA GRETJE STANOVANJA

Sitnosti s furnace zgine, ko grejete s plinom. Nič šaflanja ali skrbí. Niče- sar za odnašati ali donášati. Thermostat ostane čist, zdrava toplota za vas av- matično.

3. PLIN ZA HLADILNICE

Moderni, tihi Gas Refrigerator obdrži hrano svežo in dobro več dni—varuje zdravje—nudi tudi posebno varčevanje. Obstane dalj, ker nima posebnih tomatieno.

4. PLIN ZA KUHO

Radost cele družine! Moderni plinski štedilnik prihrani čas, kurjavo in kuha hitreje, boljši rezultat kuhe in peke. Lahko za čistiti, lahko za rabiti—krasni moderni modeli!

Za vsa pojasnila o plinskih napravah za gretje stanovanja, hlajenje, gretje vode in kuhanja, se obrnite na

**MASTER PLUMBER, HEATING CONTRACTOR, GAS APPLIANCE
DEALER or PUBLIC SERVICE COMPANY of NORTHERN ILLINOIS**

Kuliji prenašajo potnike v bližini ceste, katero so Kitajci razdejali, da ustavijo prodiranje ja- ponskih tankov proti Čangsi.

NOČ PO IZDAJI

LIAM
O'FLAHERTY

ROMAN

Postlovenil
OTON ŽUPANČIČ

Zdaj je postala razuzdanka, znana kot taka celo med prostitutkami bordelne četrti — skruno, zanemarjeno bitje brez vsakega čuta za odgovornost. Nekaj sledov mladostne lepote ji je še vedno ostalo v globokih modrih očeh, ki so bile otožne in trudne ter so v kotih krčevito podhrtevale, v črnih lasih, ki so ji zane-marjeni uhajali na obraz izpod robu posvaljkanega rdečega klobuka. Toda usta, to izdajaleko zrcalo vseh pregreh, so že popolnoma izgubila razkošne, a neke črte nedolžnega deklitstva in cvetoče zrelosti. Ustnice so se na straneh vesile. V sredi so bile nabrekle. Barve so jim obledela ter bile kričavo prosto obnovljene s ceninim rdečilom. Uboga trpinčena duša je strmela iz mladega obraza, ostarelega, zamračenega, trdega in otopelega, preden so ga utegnili razorati leta.

Pomolila je naprej svoj drobní obradek, obrnila glavo po strani, in zraven povsila en kot ustnice.

"Take misli sem bila," je dejala počasi, zraven krčevite ustnice in obraz. "Zato sem tako pritihtapila ter sedla k tebi. Slučajno sem te videla, fantič moj, ko sem govorila z Biddyjem Macovo tam čez na ogalu nasproti Kanovih. Pa sem jo kar mahnila sem, da bi se s teboj lepo mirno pogovorila. Pa to je jasno kot beli dan, da me ne maraš videti. Tako dolgo ne, dokler imaš kaj denarja, da se naceaš s pivom. Davi ti je pa druga pela, ali ne, ko si moledoval, naj ti dam za skodelico čaja, jaz pa že tri dni nisem silila, kako žvenklja pol kro-nice. O, tako —"

"Zdaj pa zapri gobec," je jezno usekal Gypo. "To je prav po tvoje, da prerečeš človeku vse najhujše. Bog ve, da nisem na kaj takega še oddaleč mialil. Samo tako nanaglomla si bušila vame. Kaj bi bila?"

Katie ga je gledala ogorčeno, z brado še vedno naprej, z glavo po strani, s povešenimi ustnicami in rokami v bokih. Zašepetala je: "Prezganega brinjeva," ni pa obrnila oči od Gypovega obraza. Gypo je vstal in oddrsal k točilnici po pijačo. Njene oči so ga lokavo zasledovale, z glavo pa je ves čas nalahno kimala proti njegovemu ogromnemu hrbtu.

Njeno razmerje z Gypom je bilo tiste neredne vrste, ki jo je težko očrtati z eno samo besedo. Brez dvoma mu ni bila žena, a prav tako je ne bi bilo moči imenovati priležnice. Njena zveza je imela hkrati značaj pravičnega zakona in konkubinata, posvečenega po naravnih ljubezni. Katie je Gypa ljubila, ker je bil močan, velik, molčeč, nemara tudi, ker je bil topoglav in je njena bistra predmetna šegavost vselej pretentala njegovo okorno pamet.

Kadar-le je imel Gypo kaj denarja, ga je potrošil z njo. Včasih, kadar je bil brez vsega, ga je vzela s seboj domov in mu dala naslednje jutro še zajtrk. Na sploh sta si bila dobra prijatelja. Zadnjega pol leta, ko je bil Gypo izgnan iz revolucionarske organizacije in je ostal brez prijateljev, denarja in zasluga, je Katie skrbela, da ni poginil od glada ali mraza. Ljubila ga je po svoje, na presenetljiv način. S poslednjimi ostanki svoje ženskosti ga je ljubila, kakor bi bila mogla ljubiti svojega pravega moža. Toda ti paberki ljubezni so skromno životali med drugim plevelom grehote, ki je bahotal okrog njih. Samo kedaj pa kedaj so se prerili na dan in ognili prazno puščavo njene duše z mehko toploto in sijem svoje luči. Vsako prijazno delo usmiljenja, ki ga je izkazala neokretnemu velikanu, je izpodbijala množica drugih del, ki so bila zavržena in kruta. Gypo pa jo je sprejel na pleča z mirnodušnostjo zdravega korenjaka, kakor da je naraven dar življenja, kot sveži zrak ali hrana. Pogrešal jo je samo, kadar jo je potreboval.

Prinesel je brinjevec in ji ga ponudil. Molče ga je vzela. Počasi ga je srebela, držala ga je daleč od ustnic ter strmela med pitjem v tla. Zdaj pa zdaj se je stresla, kakor da je pijaka ledeno mrzla. Gypo jo je nezaupno opazoval a koncem očesa.

"Kaj te je prav za prav prineslo sem?" je vprašal nazadnje.

Silno ga je dražilo, da mu je prišla na glavo prav ta trenutek, ko se je ukvarjal z načrtom, ko ga je pekel v žepu denar od izdajstva, in si še ni izmislil verjetnega pojasnila, odkod ga ima. Bil je razdražen, a nekako zmehdan in bedasto. Niti za svojo razdraženost ni še izumil verjetne pretveze.

Katie je držala v roki prazni kozarec obrnjen in gledala Gypa z modrimi, skoraj zaprtimi očmi.

"No, kaj je s teboj, otročiček?" je vprašala drzno, ker jo je brinjevec podžgal. "Zakaj ne bi smela priti sem, če me je taka volja? Saj me ni najel noben dobrodelen zavod, da bi hodila vaši gnadi s poti, haha, kadar se vaši visokosti poljubi priti v to krčmo. Ali mi kakšna postava brani pogledati osorej v ta okraj, a?" Čim dalje je govorila, bolj se ji je razvnela togota. Sumila je, da ji Gypo nekaj važnega prikriva, ter da ji je njen prihod v tem trenutku podelil nekakšno moč nad njim. Tista posebna tenkoslutnost predmetne ženske je pač predrla površino Gypove zadrege, ni ji pa mogla pronikniti do pravega jedra. Z levico si je odgrnila plašč ter jo vnic položila pod srmem na razefrano, rdečkasto bluzo. Kakor vele so bile njene prsi!

"No, Katie — je začel Gypo.

Mahoma ga je prekinila. Čakala je samo, kedaj bo izpregovoril, da bi ga prekinila. Bila je vsa srečna, kadar se ji je ponudila taka prilika, da je mogla vzrojtiti.

"Le tako naprej," je zavpila, "ti toponosec ti! Saj te poznam, prav res da. Potepanje ti diši. Dober si samo, kadar nič niš. Kakor hitro pa po kakšnem dobrem obedu lahko sam sebe duhaš in ti kaj žvenklja v teh tvojih cunjah, pa še vihaš in nočeš nikogar poznati. Ali veš, kaj ti bom zdajle povedala, Gypo? Ali veš, kaj ti bom povedala? Ti si čisto navaden, lažniv, preprečen zvitopec, jaz sem te že dobro pregledala. Zdaj le ne upaj nič več od mene, ljubček moj. Ne boš; bi ti kaj malo pomagalo."

Gypo je postal nervozen in je prekladal svoj orjaški život. Imelo ga je, da bi izprožil levico in jo kresnil po čeljusti. Samo lahen zamah, pa bi omedlela. Toda nikdar se ni udaril ženske iz tega ali onega, njemu samemu nejasnega predsodka. Vendar mu je strahovito presedala. Zdaj, ko je imel ta denar pri sebi in se še ni odločil, kaj bi z njim, bi se je bil rad odkrižal.

"Nehaj," je zakričal razjarjen, "če ne, te ubijem. Ali ti nisem dal za pijačo?" Nato je pristavil malosrčno: "Ali ga hočeš še kozareček?"

Katie je še vedno strmela vanj. Nenaodoma se je izpremenila. Nekaj se je vrnilo v njene čisto posebne misli, in izpremenila je svoje stališče.

"Nič ne maraj, kaj sem ti zdaj rekla, Gypo," je povzela s tihim, žalostnim glasom, ter gledala v tla s povešeno spodnjo ustnico, kakor človek, ki ga je trajna nesreča strla in docela ugonobila. "Bog vsemogočni, svet je tako trd, da človek kar pamet izgubi. Revščina, revščina, revščina in sama revščina. Ti si prav tako zakopan kakor jaz, Gypo, in veš, kaj menim. Živa duša se naju ne usmili. Vsaka roka je proti nama, zato ker nič nimava. Zakaj je to, ali mi veš povedati, Gypo? Ali je Bog sam zoper naju? Haha, seveda sva bila oba komunista in člana revolucionarske organizacije in tako veva, da ni Boga. Pa denimo, da bi bil Bog, kaj vraga počenja —"

"Katie," je jezno zakričal Gypo, "ne govori tako. Pusti Boga."

"Bog mi odpusti, prav imaš," je viknila Katie in zahtela. A s presenetljivo naglico se je hitro osrčila ter se skoraj ostro obrnila proti Gypu. Oči so se ji lahno zožile, in zagonet, pošasten smeh ji je prebilsil lice. Ta smeh ji je prinesel na obraz sled lepote, sled lepote in vedrosti. "Povej mi, kje si dobil ves ta denar, Gypo. Davi ga še nisi imel."

Gypo se je nehote zdrnil ter jo strahoma pogledal. Silno se je mučil, da bi si izmislil kak izgovor za svoje nenadno bogastvo. Po njem je vrelo, ker si še ni skoval načrta. Podzvedno je preklinjal McPhillipsa, ki ga je poslal v smrt, ker ni zasnoval načrta. S srepmi očmi in odprtimi usti je gledal Katie. Nato se je sklonil k nji, skušal govoriti, a ni rekel nič. Ona je razumela to napak.

"Da," je dejala, "saj sem vedela, da imaš nekaj za bregom. Ali si izropal kako cerkev, ali kaj, in te je strah, da te ne bi duhovniki izpremenili v kozo?"

(Dalje prihodnjič.)

izmed vseh Opazil sem že pri zadnji razstavi njeno blagodejno kombiniranje ali mešanje barv. Skoro nekaj svojstvenega. Krāsna je slika "Tihožitje". Dovoljena je slika "Nevihita". Globoko je podana scena, kako se zemlja zvija v bolečinah, v bojazni pred nevihto. Slika je realistična, v katero so izlite barve do mojstrske višine. A najbolj je napravila name vtis slika "Studio". Skromna soba z velikim oknom v ozadju, ob katerem trudno vise težke plave zavese. Skozi okno, na katerem stoji posoda s cvetico, simbolj življenja, se vidi bogato mesto, ki ga je zgradila delavska roka. Na mizi je poleta z barvami in mali čopič. To je vse bogastvo artista, ki ustvarja in se sme le še skrivoma ozreti na ono, kar so njegove roke ustvarile. Na mizi stoji vaza in v njej par suhih, uvelih in trudnih rož. To je simbolj artista, ki je življenja truden, a ustvarja, ustvarja do zadnjega.

V vsem studiju je pogodena tako bistvena skromnost, ali vendar od tu prihajajo vsi ideali za življenjski višinski obstoj. Imenitna zamisel. Zelo učinkovita je tudi "Polnoc". Silvia obeta zelo veliko.

Olga Okoren je bila zastopana tudi z več zelo posrečenimi deli, a najbolj se mi je dopadla njena slika "Tihožitje". Nekaj svojevrstnega. Stena z odprtim oknom, skozi katerega se vidijo krasne zelene livade, ki so polne življenja. V sobi vlada pokoj. Na mizi čaša življenja in sadovi narave. Na steni se rahlo odbija rdeč žar, ki se lahno dviga, kakor žar pomladi, upanja, življenja. Kombinacija kot taka, je imenitna, a tudi kombinacija barv je zelo harmonična.

Eddie Horvatin je imel tudi več slik na razstavi, a najbolj efektirna name ona "Valovi življenja". Zelo lepa zamisel, ki pri priči zabrega človeka. Kakor Prešeren: "Le jadra spet napni-mo, valovom se zročimo."

Eddie Tekavec je bil zastopan tudi z več deli. Najbolj pa zabrega "Misteria noči". Posrečena in globoko zamišljena romantika. Bleda luna otožno gleda med vrhovi umrlega drevesa. Iz dupline gleda sova, skovir z luno vred na pokopališče a spomeniki na grobeh. V ozadju hiša, ki je vsa zapuščena. Smrt je vladala okoli. Vse je temno, le sovi je vseeno v vsej misteriji.

Janko Kapel je bil isto zastopan z več deli. A ena najkrajnejših njegovih del je "Pokrajina". Krāsna kombinacija z zelo posrečeno realistično. Cela slika se mi zdi, kot da je posneta na gorenski livadi z mogočnimi Alpami v ozadju. "Luč" je tudi nekaj svojstvenega in zelo dobro dovršena.

Joe Smole je bil zastopan z dvema slikama. Ima čisto nekaj svojega v izražanju, kakor v mešanju. "Hiša na hribu" je krāsna pojav. Stil svojevrsten.

Caroline Stokel je imela tudi več del, a ena se odlikuje in sicer "Preža". Je radiranka, a krāsno spaja barve. Pomen zelo lep. V mrzi lunini noči na sneženem hribu prežita, kakor dve pošasti na življenje, dva tigra in gledata v dolino, kjer je življenje. To je zelo lepo označila z rdečo barvo. Koliko je resničnih tigrov danes, ki preže na nedolžne žrtve, a povrhu ti so krščani... Ona dva nista. Zelo posrečena realistična.

Florence Levay je imela eno in mislim, da prvič na razstavi, ker se ne spominjam tega imena z zadnje razstave. V eni sami sliki je pokazala, da ima slikarski talent. "Tihožitje". Tihožitje, poleg mak, ki raste prosto in vroče poleg kupe življenja. V ozad-

ju tempel, izvor lepote. Nekaj svojevrstnega. Na razstavi so bila še druga dela učencev umetniške šole, a čas mi ni dopuščal, da bi si jih natančneje ogledal. Rečem le, da se pri vseh lahko zabeleži veliki uspeh.

Pogrešal sem pa par učencev, ki so imeli lepa in dovršena dela na zadnji razstavi. Škoda, če so opustili.

Mr. Prušek, čestitam na velikem uspehu! Učenci, sledite mojstru učitelju in upam, da z vztrajnostjo in voljo ponese slovensko ime širom dežele! Uverjen sem, da vam ne bo šlo nikdar iz spomina, da ste imeli učitelja Slovenca in da ste z njim imeli krepkosti in vrline pod krovom Slovenskega narodnega doma!

"Črički".—Koncert in martinovanje. Zdi se mi zelo lepa kombinacija. "Ze čriček prepeva—sladko vince piti!" Koncert je bil v vseh ozirih zelo dobro podan. Kakor tudi deklamacije. Harmonija ubrana, glasovi čisti in izbira pesmi zelo primerna za tak večer. Par pesmi je bilo, kakor v dinamiki tako tudi v harmoniji, podanih prav mojstrsko, da je nemogoče izveči več iz mladih pevcev. Po koncertu se je pričela krstija, kar je zelo razveseljivo dejstvo, da se taki lepi občaji ohranijo, da bo znano še mlajšim. Saj za vinogradne kraje je bil to dan, ki ga ni bilo večjega v letu. Če ta dan ni bil vesel, so bili temu enaki dnevi vse leto. Kajti, če niso bili sodi polni, ni bilo izkupička. Če ni bilo izkupička, ni bilo blagostanja.

Pričakoval sem, da bo večja udeležba. Ne zanemarjajte mladine, rojaki! Mogoče je to zadnja generacija, ki jo elišite peti slovensko pesem. Zbor se je tudi, kot povsod, skrčil od lanskega leta. Rojaki, matere, mladino pošlijte nazaj in nove, mlajše notri! Sicer bo prišel kmalu čas, ko bomo žejni slovenske pesmi. Lep večer je bil!

Listen to and Advertise over
PALANDEGH'S YUGOSLAV RADIO
Folk Songs and Music
Tamburitzza Orchestra

Station WVAE, Every Sunday 1 to 2
305 S. Clark St., Chicago — Mar. 3006

Naročite Mladinski list, najboljše mesečnik za slovensko mladino!

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne.—Cene zmerno, unikato delo prve vrste.

Pišite po informacije na naslov:

SNPJ PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Tel. Rockwell 4994

CHICAGO, ILLINOIS



Ena izmed mehličkih deklet, ki so se udeležile demonstracij Mehličke delavske zveze v glavnem mestu.

HUMOR

Previdnost

Mlada plesalka je dobila službo pri potujočem cirkusu. Sprjaznila se je z nekim klovnom in ga vprašala, kakšni so njeni tovariši.

"Niso slabi," meni klovn, "dobrične so in tudi ravnatelj ni hudoben. Samo, če hočeš biti previdna, pazi, da se ne boš nikoli slekla pred žensko z brado."

Važno

Mali Tonček pride zelo pozno iz šole domov. Oče ga strogo vpraša: "Ob enim šele prideš domov, ko se je pouk končal že ob dvanajstih?"

"Neka dama je izgubila kovača."

"Kaj je pa to s teboj v zvezi? Ti moraš priti domov in ne po cesti iskati."

BOLJŠA KAVA

s onim dobim

STAROKRAJSKIM OKUSOM.

Dodate

Francovo Cikorio

v vaš lonc ali perkulator ko pripravljate kavo.

Na prodaj v boljših grocerijah.

KUPITE SKATLJO ŠE DANES



Made in America

HEINZ FRANCH BONE, INC. FLUSHING, N.Y.

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Pe sklepa 11. radno konvencije se lahko naroči na list Prosveta prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člano ali nečlano \$4.00 eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.25 na teden, so jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vrzoka, reči, da je list predrag za člano SNPJ. List Prosveta je vasa lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Če listu Prosveta je:

Za Zdrav. države in Kanado. \$4.00	Za Člano in Chicago je.....\$1.50
1 tednik in.....4.50	1 tednik in.....4.50
2 tednika in.....5.00	2 tednika in.....5.00
3 tednike in.....5.50	3 tednike in.....5.50
4 tednike in.....6.00	4 tednike in.....6.00
5 tednikov in.....6.50	5 tednikov in.....6.50

Za Evrope je.....\$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Moneta

Order v planu in si naročite Prosveta, list, ki je vasa lastnina.

Pojasnilo:—Veslej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preceji proč od družine in bo zahteval sam svoj list, bode moral čisti član in dotične družine, ki je tako skupno naročena na dnevnik Prosveta, to tako naznaniti upravništvu lista in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo snižati datum za to vsoto naročnika.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priložena pošljim naročnino za list Prosveta vsoto \$.....

1) Ime.....Čl. družine \$.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2).....Čl. družine \$.....

3).....Čl. družine \$.....

4).....Čl. družine \$.....

5).....Čl. družine \$.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

Nekoliko o kulturi

Piše L. Seme

(Nadaljevanje iz konca.)

Razstava.—Šola moderne umetnosti, ki ji je učitelj mr. Prušek, v zvezi s šivalnim klubom Progressivnih Slovencev, je tudi važen dogodek v zgodovini ameriških Slovencev. Kombinacija ni tako pogrešna, kakor bi si človek predstavljal, če nima vploda v dela, ki jih producira šivalnica v spretnih rokah. Videli sem tam krasne stvari, ne vem, a menda kar višek umetnosti tega poklica. Ker se ne razumem na ta dela, da bi se mi je marsi-

kaj dopadlo, se ne bom spuščal v kako ocenjevanje ali presojanje, pač pa se bom ustavil pri Peruškovih učencih.

Iz razstave pred dvemi leti je zaznamovati pri učencih zelo velik napredek, kar je častno za učitelja in za učence, kakor tudi za odbor. Videli sem dela, ki so skoro popolnoma dovršena. Omenil bom nekatere, ki so bila po mojem okusu pravi biseri na tej razstavi. Težko je točno pogoditi po sliki, kaj je čutila umetniška duša, zlasti v "futurizmu", ko je zrasel osnutek v njej. Zato ima vsak gledalec pravico tolažiti si sliko čisto po svoje. Pa če se kaj ujema ali ne z osnutkom umetnika.

Marion Prušek je imela na razstavi dve sliki. Obe v futurističnem akvarelu. "Vrtinec" v lastni zamisli v kubikiranju. Krāsno delo, ki da veliko mialiti. Globoko izbran kontrast barv. A bolj se mi je dopadla druga "Stolp". Okrnjen stolp stoji na malem holmcu. Življenje cesta se vije okoli njega. Sprva bela in gladka, nato se vije v daljavo med skalovjem in se izgublja v morju. Kakor da je vse mrtvo! A poleg stolpa stoji drevo, ki se zeleni. Torej življenje je tu in se ovija okoli visokih idealov. Zveša naslednica mojstra očeta!

Silvia Filipič je imela na razstavi večje število slik. Človek bi sodil, da je najbolj aktivna